

BAROMETRUL CONVIVIAL

Material realizat în cadrul activității

Dezvoltarea de instrumente de monitorizare și evaluare independentă a politicilor și strategiilor la nivel local

Acest document a fost elaborat de **Fundația Serviciilor Sociale Bethany** în cadrul proiectului “**Tranziția de la primul la al doilea eșalon de elaborare a politicilor de economie socială – contribuția ONG-urilor și a partenerilor sociali la apariția unei agende de politici locale privind dezvoltarea întreprinderilor sociale**”, obiectivul specific al axei prioritare fiind “**Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente / Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP**” Cod SIPOCA/SMIS2014 cod **SIPOCA 906/ MySMIS 151227**

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Data publicării : 09.2023

Conținutul acestui material nu reprezintă poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

I. STRUCTURA GENERALĂ:

I.1. OBIECTIVE:

Barometrul Convivial pune la dispoziția autorităților locale și organizațiilor de economie socială un set de informații agregate cu privire la sectorul economiei sociale din România, urmărind:

- **Includerea de obiective strategice și măsuri de suport** pentru economia socială în strategiile de dezvoltare locală - din procesul de analiză a strategiilor locale rezultă că doar o parte dintre autoritățile publice locale au incluse prevederi referitoare la acest domeniu;
- **Sprijinirea cu informații privind economia socială a personalului** implicat în cadrul autorităților publice locale precum și din rândul organizațiilor de economie socială, întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție;
- **Monitorizarea interesului pentru domeniul economiei sociale**, autoritățile locale pot urmări numărul de vizualizări ale documentului, pot prelua solicitări și propuneri de colaborare din partea cetățenilor și organizațiilor de profil.

I.2. CUPRINS

- **CADRUL LEGISLATIV DIN DOMENIUL ECONOMIEI SOCIALE ÎN ROMÂNIA**
- **ÎNTRERINDERA SOCIALĂ ȘI ÎNTRERINDERA SOCIALĂ DE INSERȚIE**
- **HARTA ÎNTRERINDERILOR SOCIALE DIN ROMÂNIA**
- **ROLUL AUTORITĂȚILOR PUBLICE ÎN SUSȚINEREA ECONOMIEI SOCIALE**
- **BAROMETRUL SOCIAL AL ACHIZIȚIILOR PUBLICE DIN ROMÂNIA**
- **LUNA MAI: LUNA ECONOMIEI SOCIALE**

II. CADRUL LEGISLATIV PRIVIND ECONOMIA SOCIALĂ ÎN ROMÂNIA:

În România, cadrul legal al economiei sociale este reprezentat de Legea nr. 219/2015 privind economia socială ale cărei prevederi se aplică conform Normelor metodologice (Hotărârea nr. 585/2016). La acestea sunt aduse completările prin Ordonanța de urgență 33 din 30/03/2022

Principiile economiei sociale sunt:

- a) prioritate acordată individului și obiectivelor sociale față de creșterea profitului;
- b) solidaritate și responsabilitate colectivă;
- c) convergență dintre interesele membrilor asociați și interesul general și/sau interesele unei colectivități;
- d) control democratic al membrilor, exercitat asupra activităților desfășurate;
- e) caracter voluntar și liber al asocierii în formele de organizare specifice domeniului economiei sociale;
- f) personalitate juridică distinctă, autonomie de gestiune și independență față de autoritățile publice;
- g) alocarea celei mai mari părți a profitului/excedentului financiar pentru atingerea obiectivelor de interes general, ale unei colectivități sau în interesul personal nepatrimonial al membrilor;
- h) proces decizional transparent și responsabil în interesul colectivității pe care o deservește.

Conform articolului 5 din Legea economiei sociale, economia socială contribuie la:

- a) dezvoltarea comunităților locale;
- b) crearea de locuri de muncă;
- c) dezvoltarea incluziunii și coeziunii sociale;
- d) tranziția către economia circulară și inovarea socială;
- e) implicarea persoanelor din grupul vulnerabil în activități cu caracter social și/sau activități economice;
- f) accesul persoanelor din grupul vulnerabil la resursele și serviciile comunității.

Pentru îndeplinirea obiectivelor economiei sociale, entitățile economiei sociale realizează, în principal, următoarele activități de interes general:

- a) producerea de bunuri, prestarea de servicii și/sau execuția de lucrări care contribuie la bunăstarea comunității sau a membrilor acesteia;
- b) promovarea, cu prioritate, a unor activități care pot genera sau asigura locuri de muncă pentru încadrarea persoanelor aparținând grupului vulnerabil;
- c) dezvoltarea unor programe de formare profesională dedicate persoanelor din grupul vulnerabil;
- d) dezvoltarea serviciilor sociale pentru creșterea capacității de inserție pe piața muncii a persoanelor din grupul vulnerabil.

Pe site-ul Ministerul Muncii poate fi consultat un video referitor la Normele de aplicare a Legii economiei sociale, <https://www.youtube.com/watch?v=6TZ-NUeGRAU>

III. ÎNTREPRINDEREA SOCIALĂ ȘI ÎNTREPRINDEREA SOCIALĂ DE INSERȚIE:

3.1. Întreprinderea socială:

Statutul de întreprindere socială se recunoaște prin acordarea unui atestat de întreprindere socială, acesta fiind acordat de către Agențiile Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă, prin compartimentul pentru economie socială

Atestatul certifică scopul social al întreprinderii sociale și conformarea acesteia la principiile economiei sociale.

Atestatul se acordă acelor întreprinderi sociale care dispun prin actele de înființare și funcționare respectarea următoarelor criterii:

- a) acționează în scop social și/sau în interesul general al comunității;
- b) alocă minimum 90% din profitul realizat scopului social și rezervei statutare;
- c) se obligă să transmită bunurile rămase în urma lichidării către una sau mai multe întreprinderi sociale;
- d) aplică principiul echității sociale față de angajați, asigurând niveluri de salarizare echitabile, între care nu pot exista deferențe care să depășească raportul de 1 la 8.

Atestatul se acordă pe o perioadă de 5 ani, cu posibilitatea prelungirii, dacă se face dovada că sunt respectate condițiile care au stat la baza acordării acestuia

3.2. Întreprinderea socială de inserție:

Întreprinderea socială de inserție este întreprinderea socială care:

- a) are, permanent, cel puțin 30% din personalul angajat aparținând grupului vulnerabil, astfel încât timpul de lucru cumulat al acestor angajați să reprezinte cel puțin 30% din totalul timpului de lucru al tuturor angajaților;
- b) are ca scop lupta împotriva excluziunii, discriminărilor și șomajului prin inserția socioprofesională a persoanelor defavorizate.

Întreprinderile sociale de inserție au obligația de a asigura, pentru persoanele angajate, care fac parte din grupul vulnerabil, măsuri de acompaniament care să asigure inserția profesională și socială.

Măsurile de acompaniament pot fi: informarea, consilierea, accesul la formele de pregătire profesională, adaptarea locului de muncă la capacitatea persoanei, accesibilizarea locului de muncă în funcție de nevoile persoanelor, precum și alte măsuri care au ca scop sprijinirea inserției profesionale și sociale.

În vederea asigurării măsurilor de acompaniament, întreprinderile sociale de inserție colaborează cu serviciile publice de asistență socială de la nivel județean și local, agențiile de ocupare, centrele de furnizare de servicii integrate de asistență medicală, psihologică și socială pentru consumatorii și consumatorii de droguri dependenți, cu specialiști în domenii precum psihologie, asistență socială, adicții, pedagogie, formare profesională, ocupare, medicină, medicina muncii, economie socială.

Statutul de întreprindere socială de inserție se certifică prin acordarea **mărcii sociale**.

Marca socială are o valabilitate de 3 ani de la data emiterii, precum și un element specific de identitate vizuală, care se aplică în mod obligatoriu asupra produselor realizate sau a lucrărilor executate ori a documentelor care demonstrează prestarea unui serviciu.

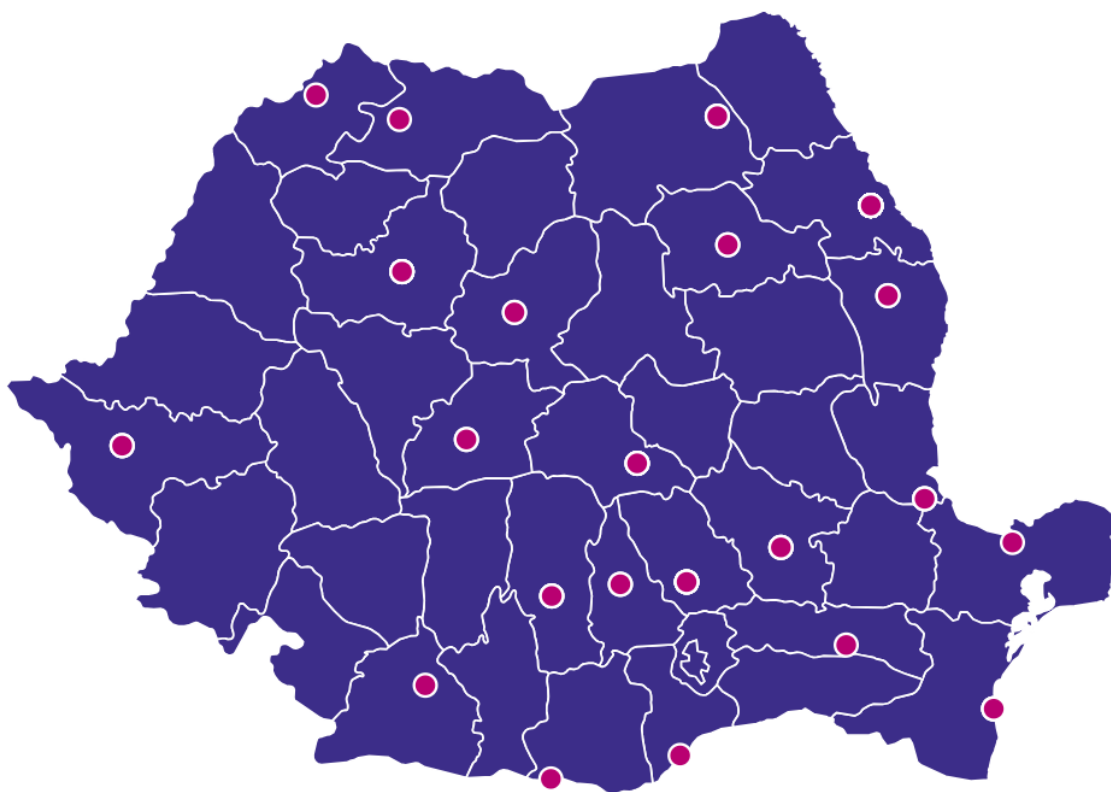
La data de 31 martie 2023 erau înregistrate în Registrul unic de evidență a

întreprinderilor sociale (RUIES) un număr de 2.895 atestate de întreprindere socială și 218 certificate de întreprindere socială de inserție. Aceste entități activează în diferite sectoare, cum ar fi agricultura, turismul, serviciile sociale, energiile regenerabile etc. Ele contribuie la crearea de locuri de muncă, incluziunea socială și dezvoltarea comunităților locale¹.

IV. HARTA ÎNTREPRINDERILOR SOCIALE DIN ROMÂNIA

Asociația Alături de Voi din România a dezvoltat Harta întreprinderilor sociale din România, un instrument ce coagulează informații despre mai multe organizații de economie socială, care este în continuă dezvoltare.

Harta întreprinderilor sociale din România

Instrumentul poate fi consultat aici:

¹ Sursa:
https://mmuncii.ro/j33/images/Documente/Munca/Comunicat_luna_mai_promovarea_economiei_sociale_25052023.pdf

V. ROLUL AUTORITĂȚILOR PUBLICE ÎN SUSȚINEREA ECONOMIEI SOCIALE:

5.1. Achiziții cu impact social:

Autoritatea contractantă, astfel cum aceasta este definită în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 337/2006, cu modificările și completările ulterioare, are dreptul de a impune, în cadrul documentației de atribuire, condiții speciale, prin care se urmărește obținerea unor efecte de ordin social, care trebuie realizate de operatorii economici pentru îndeplinirea contractului.

5.2. Facilități fiscale din partea autorităților locale pentru întreprinderile sociale de inserție:

Întreprinderile sociale de inserție pot beneficia de următoarele facilități din partea autorităților administrației publice locale:

a) atribuirea unor spații și/sau terenuri aflate în domeniul public al unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale, cu respectarea prevederilor Legii administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în scopul desfășurării activităților pentru care le-a fost acordată marca socială;

b) sprijin, în promovarea produselor realizate și/sau furnizate, serviciilor prestate ori lucrărilor executate în comunitate, precum și în identificarea unor piețe de desfacere a acestora;

c) sprijin în promovarea turismului și activităților conexe acestuia, prin valorificarea patrimoniului istoric și cultural local;

d) alte facilități și scutiri de taxe și impozite acordate de autoritățile administrației publice locale, în condițiile legii.

Pentru acordarea facilităților prevăzute la alin. (1) lit. c) și d), autoritățile administrației publice locale își pot aproba în bugetele proprii sumele necesare.

5.3. Servicii gratuite de consiliere din partea Agențiilor Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă:

Întreprinderile sociale de inserție pot beneficia de consiliere gratuită la constituirea și/sau la dezvoltarea afacerii, prin compartimentele de specialitate de la nivelul agenției de ocupare.

5.4. Acces la surse de finanțare publică și subvenții , pe baza Legii 76/2002:

Întreprinderile sociale de inserție pot fi finanțate din surse publice și/sau private, naționale ori internaționale, potrivit normelor juridice aplicabile fiecăreia dintre categoriile din care fac parte sursele de finanțare.

Întreprinderile sociale de inserție, care angajează tineri cu risc de marginalizare socială, astfel cum sunt aceștia definiți în Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare, sunt considerate angajatori de inserție și beneficiază de facilitățile prevăzute de lege pentru această categorie de angajatori.

Întreprinderile sociale de inserție pot beneficia de măsuri de sprijin, de natura ajutorului de stat, ce vor fi aprobate prin acte specifice, cu respectarea prevederilor comunitare și naționale în materie de ajutor de stat.

Măsurile de sprijin de natura ajutorului de stat pentru întreprinderile sociale de inserție, prevăzute de prezenta lege, se vor acorda cu respectarea legislației naționale și comunitare în domeniul ajutorului de stat și vor fi implementate prin hotărâre a Guvernului, ordin al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice sau, după caz, prin hotărâre a consiliului local.

Întreprinderile sociale și întreprinderile sociale de inserție pot beneficia anual de programul pentru stimularea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor din sfera economiei sociale în conformitate cu prevederile art. 25¹ lit. d) din Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la Programele naționale destinate finanțării întreprinderilor mici și mijlocii care se derulează de către autoritatea publică centrală cu atribuții în domeniul întreprinderilor mici și mijlocii.

VI. BAROMETRUL SOCIAL AL ACHIZIȚIILOR PUBLICE DIN ROMÂNIA

Fundația Alături de Voi România în parteneriat cu fonduri-structurale.ro, au lansat în un program amplu de promovare a incluziunii sociale prin achiziții publice responsabile social - accesul întreprinderilor sociale de inserție la piața achizițiilor publice.

Programul urmărește dezvoltarea cooperării autorităților locale și central și instituțiilor din subordine cu întreprinderile sociale, întreprinderile sociale de inserție și unitățile protejate autorizate.

În acest sens, au fost realizate două analize cu privire la subiectul achizițiilor publice, una adresată autorităților contractante și o analiză adresată întreprinderilor sociale/întreprinderilor sociale de inserție.

Pe baza rezultatelor obținute, a fost elaborat Barometrul achizițiilor publice, 2021. Conform acestuia rezultă că există un nivel scăzut de informare și cunoaștere cu privire la prevederile legale referitoare la clauzele sociale și contractele rezervate. Mai mult de jumătate dintre respondenți având cunoștințe insuficiente privind aceste prevederi ale legislației din domeniul achizițiilor, iar 15% dintre ei neavând nici un fel de cunoștințe în materie.

În cadrul *Barometrului achizițiilor publice* s-a evaluat și participarea la proceduri de achiziții publice în rândul întreprinderilor sociale, întreprinderilor sociale de inserție sau unități protejate.

Cea mai mare parte a respondenților, peste 2/3 dintre aceștia, nu au participat niciodată la o procedură de achiziții. Dintre cei care au participat, toți au făcut-o în nume propriu - participarea ca sub-contractor al unei firme mai mari la astfel de proceduri este o practică relativ frecventă în țările UE cu experiență în domeniul achizițiilor sociale

Materialul complet poate fi consultat aici:

<https://alaturidevoi.ro/wp-content/uploads/2021/10/Barometrul-achizitiilor-publice-responsabile-2021.pdf>

VII. LUNA MAI: LUNA ECONOMIEI SOCIALE

Conform Legii economiei sociale, luna mai este declarată luna economiei sociale, acesta reprezentând un prilej bun de colaborare între autoritățile locale și organizații de economie socială, cu obiectivul de a crea mai multă vizibilitate sectorului de economie socială, de a informa cetății despre produsele și serviciile existente la nivel local, de a facilita contexte de colaborare și promovare a actorilor de economie socială.

În România, am identificat mai multe categorii de evenimente organizate pentru promovarea economiei sociale, prin colaborarea dintre autorități locale și actori de economie socială. Formele sub care le întâlnim pot fi foarte diverse și cu un grad diferit de complexitate, precum:

- conferințe de presă organizate de către autoritățile publice locale;
- bursa locurilor de muncă pentru întreprinderi sociale, organizate de către agențiile județene pentru ocuparea forței de muncă (*sau organizarea unei secțiuni distincte în cadrul Bursei generale a locurilor de muncă*);
- ateliere și workshopuri pe teme specifice, adresate unor grupuri țintă diverse;
- evenimente stradale;
- activități educaționale organizate prin colaborarea cu instituțiile de învățământ;
- proiecții de film tematic;
- ziua porților de deschise, organizate în cadrul unor întreprinderi sociale;
- târg de promovare a economiei sociale, cu vânzare de produse;
- campanii online.

Mai jos, prezentăm un model de bună practică identificat la Timișoara, unde au fost organizate de peste 10 ani acțiuni de promovare a economiei sociale, în rețea.

Existența unor demersuri continue de promovare a economiei sociale în Timișoara, se bazează pe câteva elemente importante pe care le-am identificat:

- funcționarea unui centru de resurse pentru economie socială și solidară, cu rol catalizator la nivelul județului Timiș, respectiv:

asociația CRIES-Centrul de Resurse pentru Inițiative Etice și Solidare;

- disponibilitatea actorilor locali de a acționa în rețea, sunt identificate elementele unei rețele incipiente informale a actorilor de economie socială și solidară;
- parteneriate sociale și economice dezvoltate între mai multe întreprinderi sociale, care colaborează la nivelul județului Timiș;
- colaborarea cu Universitatea de Vest Timișoara, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, în cadrul căreia există un program de formare masteral, **Antreprenoriat social și dezvoltare comunitar.**

Inițiativele selectate se adresează unor grupuri ținte diverse: elevi/studenți/cadre didactice/autorități publice/organizații de economie socială/consumatori.

ANEXA 1: Exemple de evenimente organizate cu ocazia lunii economiei sociale la Timișoara

2021

Timișoara: teritoriu de inovare în domeniul economiei sociale
eveniment de networking al actorilor de economie socială

timisoara
teritoriu de inovare
în domeniul
economiei sociale
și solidară

19
mai
2021

FABER
Splaiul
Peneș Curcanul,
nr. 4-5

ORGANIZATORI

CRIES
CENTRA DE RESURSE
PENTRU INITIATIVE
ETICE ȘI SOLIDARE

sse
social solidarity economy
vet2
INSTRUMENTAL OF THE NEW
COMPETENCE AND SKILL

PARTENERI

anobodo

ANOFM

ASAT
ASOCIATIA NAȚIONALĂ
PENTRU SOLIDARITATE

apses

reciproc

OLLRIGHT

NT
FSP

Masteratul de
Economie
Socială

2018

Caravana promovării economiei sociale și solidare în învățământul profesional și tehnic:
ateliere de prezentare și vizite de studiu organizate prin colaborarea dintre mai multe întreprinderi sociale

COLEGIUL TEHNIC
EMANUIL UNGUREANU
TIMIȘOARA

COLEGIUL TEHNIC
ION I.C. BRĂȚIANU
TIMIȘOARA

COLEGIUL ECONOMIC
F.S. NITTI
TIMIȘOARA

LICEUL TEHNOLOGIC
DACIA
CARANSEBEȘ

7 MAI-18 Iunie 2018

Caravana

promovării economiei sociale
și solidarare în învățământul
profesional și tehnic

Organizator: CRIES
Parteneri: ANOFM, ASAT, Curtea Cutorilor, bike kitchen, CCD, CRIO, KENOSIS, reciproc, solidart

2017

Zilele economiei sociale și solidarare

vizite la întreprinderi sociale și Casa de ajutor reciproc a pensionarilor, ateliere, masă rotundă adresată autorităților locale (Cum poate fi susținută economia socială la nivel local), Fair Trade Breakfast

ZILELE ECONOMIEI SOCIALE ȘI SOLIDARE

8-13 mai 2017

ZIUA	ORA	ACTIVITATE	ADRESĂ
LUNI, 8 MAI	10.00-12.00	Vizită Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor Timișoara	Timișoara, strada Bogdăneștilor, nr 4
	18.00-20.00	Atelier: "Geografia socială - instrument pentru o mai bună înțelegere a economiei sociale și solidare"	Alexandru Drăgan, Asist. univ. Dr. Timișoara, strada Seiller, nr 2, Timișoara
MĂRTI, 9 MAI	10.00-12.00	Vizită întreprindere socială, Spălătorie Washway, înființată de asociația Enable Timișoara	Dumbrăvița, strada Conac nr. 8A
	20.00-22.00	Seară aniversară: Reciproc Cafe- 2 ani de activitate	Timișoara, strada Mărășești, nr 14
MIERCURI, 10 MAI	10.00-12.00	Dezbateri: Cooperativele agricole - promotori de dezvoltare locală	Adresă: Casa Timeretului, strada Arieș, nr 19
	14.00-16.00	Masă rotundă adresată decidenților politici și funcționarilor publici: Cum poate fi susținută economia socială la nivel local?	Adresă: Timișoara, strada Mărășești, nr 14
JOI, 11 MAI	13.00-15.00	Atelier: Cafeneaua socială - Economia socială: concept și modele de bună practică	Adresă: Timișoara, strada Mărășești, nr 14
		ZIUA MONDIALĂ A COMERȚULUI ECHITABIL	
VINERI, 12 MAI	9.00-17.00	Atelier organizat de Ashoka: Standardul de Raportare Socială și Ashoka susțin toate tipurile de organizații non-profit pentru a reflecta, structura și raporta activitatea lor într-o manieră transparentă și orientată spre impact.	Adresă: Timișoara, strada Seiller, nr 2, Timișoara
SÂMBĂȚĂ, 13 MAI	10.00-12.00	Atelier: Fair-trade breakfast (eveniment de networking al actorilor de economie socială)	Adresă: Timișoara, strada Mărășești, nr 14

Parteneri:

2016:

Zilele economiei sociale și solidare la Timișoara

Aperitiv aniversar, teatru de păpuși pentru copii, conferință (Economia socială și solidară: soluții colective pentru o societate incluzivă), Flash-mob, Ziua Mondială a Comerțului Echitabil, concert aniversar

ZILELE ECONOMIEI SOCIALE ȘI SOLIDARE

Parteneri:

Campanie de promovare a economiei sociale, prin implicarea reprezentanților diferitelor organizații de economie socială

ZILELE ECONOMIEI SOCIALE ȘI SOLIDARE

09-14 Mai 2016

CRIS
CENTRUL DE RESURSE
PENTRU INITIATIVE
ETICE ȘI SOLIDARE

Lucas
Molinier
Emmaüs
Timișoara

Ancuța
Vameșu
Institutul pentru
Economie Socială

Raluca
Uriaghi
Asociația Ateliere
fără frontiere

Adriana
Formenti
Asociația
Curtea Culorilor

Roxana
Damaschin
Fundatia NESsT
România

Michelle
Coletto
Asociația
Il Giocattolo

Sergiu
Florean
Reciproc Café

Mihaela
Vețan
Asociația CRIS

Conferința internațională Modele de bune practici în domeniul economiei sociale, Universitatea de Vest Timișoara

Acest document a fost elaborat de **Fundația Serviciilor Sociale Bethany** în cadrul proiectului **“Tranziția de la primul la al doilea eșalon de elaborare a politicilor de economie socială – contribuția ONG-urilor și a partenerilor sociali la apariția unei agende de politici locale privind dezvoltarea întreprinderilor sociale”**, obiectivul specific al axei prioritare fiind **“Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente / Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP”** Cod SIPOCA/SMIS2014 cod **SIPOCA 906/ MySMIS 151227**

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativa 2014-2020

Data publicării : 09.2023

Conținutul acestui material nu reprezintă poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României